



## **Onko minusta vanhemmaksi?**

### **Miten pohtia aihetta vauvasta haaveilevan henkilön kanssa.**

Asiakkaan kykyjen ja rajoitteiden mukaan muokattavia teemoja, kysymyksiä ja tehtäviä.

Oletko hoitanut pieniä lapsia?

- Mitä teit?
- Hoiditko yksin vai oliko joku muu mukana?

Pidätkö vauvoista ja lapsista?

- Mistä pidät erityisesti lapsissa? (esimerkkeinä iloisuus, leikkiminen,
- Mistä et pidä lapsissa? (esimerkkeinä yövalvominen, sairastelu, kiukkukohtaukset...)

Kerro, miten vauvoja hoidetaan?

- Mitä kaikkea vauvat tarvitsevat?(hoiva/asiat/tavarat...)
- Miten lapsenhoito muuttuu, kun lapsi oppii liikkumaan?

Millaista apua ja tukea sinä tarvitsisit vauvan kanssa?

- Kuka sinua auttaisi?
- Millaista apua ja tukea saisit?
- Miltä sinusta tuntuisi vastaanottaa apua?
- Miltä tuntuisi, kun kotonasi kävisi työntekijöitä opastamassa sinua lastenhoidossa?

Miltä sinusta tuntuu kuunnella lapsen itkua?

- Mitä tuntuisi herätä kesken unien syöttämään ja lohduttamaan vauvaa tai vaihtamaan vaippa?
- Näytä, miten rauhoittaisit itkevää lasta?
- Olet tehnyt kaikkesi ja lapsi itkee aina vaan. Mitä tekisit?
- 

Miltä sinusta tuntuisi vaihtaa märkä pissavaippa?

- Entä pestä lapsen kakkinen pyllly?

Miten elämäsi muuttuisi, jos sinulla olisi lapsi?

- Pääsisitkö kaikkialle vauvan kanssa, missä käyt nytkin?
- Kerro, mitä teet nyt mieluiten. Onnistuisiko tämän tekeminen vauvan kanssa? Entä leikki-ikäisen kanssa?
- Kerro, millainen olisi vuorokausi lapsen kanssa?

Oletko puhunut kumppanisi kanssa lapsen hankinnasta?

- Pitääkö kumppanisi vauvoista ja lapsista?
- Onko kumppanisi hoitanut vauvoja/lapsia?

Haluaisiko kumppanisi asua kanssasi, jos sinulla olisi lapsi?

Haluaisitko sinä asua kumppanisi kanssa, jos sinulla olisi lapsi?

Ikävystyisitkö/väsyisitkö, jos yrittäisit kasvattaa lapsen yksin?

Mitä perheesi ja sukulaisesi/ ystäväsi/ työntekijäsi ajattelisivat, jos sinulla olisi vauva?

- Auttaisivatko/ tukisivatko perheesi ja sukulaisesi/ ystäväsi/työntekijäsi sinua lapsen hoidossa?
- millaista apua/tukea saisit?
- miltä tuntuisi vastaanottaa apua?

Mitä tekisit, jos suuttuisit lapselle?

Mitä tekisit, jos väsyisit lapsen hoitoon?

Millaisia tavaroita vauva tarvitsee?

Entä pikkulapsi?

- Olisiko sinulla tarpeeksi rahaa ostaa kaikkea, mitä vauva/lapsi tarvitsee?
- Saisitko ostettua itsellesi kaikki haluamasi tavarat niin kuin nytkin?

Missä asuisitte lapsen kanssa?

- Mitä tavaroita vauvalle pitäisi hankkia kotiin?
- Miten tekisit kodista turvallisen lapselle?
- Miten liikkuisitte paikasta toiseen?
- Minne kaikkialle vauvan kanssa pitää/voi mennä?

Millaista lasta sinä toivoisit?

- Entä, jos lapsella on kehitysvamma tai jokin muu vamma tai sairaus?
- Tiedätkö, voiko sinun tai kumppanisi vamma periytyä lapselle? Mitä ajattelet siitä?

Kerro, mitä tiedät raskaudesta/äitiysneuvolasta, synnytyksestä, lastenneuvolasta yms.

Kuinka tärkeä asia lapsi/vanhemmuus on sinulle?

- Mikä siinä on tärkeintä? (Esimerkkejä: voin kulkea kaupungilla rattaiden kanssa, kaikki ihastelevat vauvaa, vauva rakastaa minua ja minä vauvaa, voi jutella muiden äitien kanssa...)
- Ovatko sinulle tärkeät asiat "hyviä syitä" hankkia lapsi?

Millaisia ilon aiheita ja huolia lapsesta yleensä on vanhemmille?

- Millaisia iloja/huolia sinulla olisi lapsesta?
- Miten vanhemman ilot/huolet muuttuvat, kun lapsi kasvaa?

Vanhemmat eivät aina osaa hoitaa ja kasvattaa lastaan. Silloin lapsi ei voi elää omien vanhempiensa kanssa. Hän kasvaa sijoitusperheessä. Lapsi vain tapaa omia vanhempiaan. On monia kehitysvammaisia vanhempia, joiden lapset elävät sijoitusperheessä.

- Tunnetko tällaisia vanhempia/lapsia?
- Entä, jos sinun lapsesi kasvaisi sijoitusperheessä?

Kuvitelkaa yhdessä tunti tunnilta "vuorokausi vauvan/leikki-ikäisen vanhempana". Voitte tehdä kaksi isoa kellotaulua (päivä/yö) tai listan tunti tunnilta. Kirjoittakaa, piirtäkää tai leikatkaa lehdistä kuvia, joilla kerrotte, mitä milloinkin lapsen kanssa tapahtuu. Muistakaa, että myös vanhemman pitää nukkua, käydä vessassa, syödä...

- Pohtikaa, missä tilanteessa voisi tulla ongelmia lapsen kanssa. ( Vauva huutaa pitkään yöllä, leikki-ikäinen haluaa aamiaiseksi karkkia ja saa kiukkukohtauksen, kun ei saa tahtoaan läpi...)

- Koska vanhempi ehtii levätä, hoitaa itseään?
- Millainen vuorokausi olisi, jos lapsella olisi korkea kuume, yskä ja nuha/oksennustauti ja ripuli/korvatulehdus?
- Millainen vuorokausi olisi, jos olisit vanhempana kipeänä, esimerkiksi oksennustaudissa?

Kuvitellaan, että sinulle on syntynyt poika/tyttövauva. Tehkää elämänkaari vauvasta 18-vuotiaaksi.

- Mitä lapsi eri ikäisenä tarvitsee?
- Mitä tärkeitä tapahtumia lapsen elämässä on?
- Millaista huolenpitoa lapsi tarvitsee eri kehityksen vaiheissa, (vauva, leikki-ikäinen, koululainen...). Millaisia tavaroita lapsi tarvitsee eri ikävaiheissa?
- Mitkä asiat ovat eri ikävaiheissa olevalle lapselle tärkeitä?(Esimerkiksi vauva – äiti ja isä, ruoka, puhtaus, turvallisuus, vanhemman läheisyys...)

Kuinka vanhana lapsi voi ...

- jäädä yksin kotiin tai ulos
- kulkea yksin kadulla
- pyöräillä yksin
- käydä yksin iltapesulla
- lukea läksynsä ilman vanhemman valvontaa
- olla yötä kaverin luona
- olla yötä mummolassa
- olla yötä kaverin luona
- käyttää omaa rahaa
- päättää, mitä syö aamiaiseksi tai lounaaksi
- päättää, mitä laittaa päälle pihalle...

Sinulla on kehitysvamma/vaikeuksia oppimisessa. Miten vamma/vaikeus vaikuttaa arkeesi/elämääsi nyt?

- Mistä selviydyt itse ?
- Mihin tarvitset apua ja tukea?

Miten vammasi/vaikeutesi oppimisessa vaikuttaisi vanhemmuuteesi,/lapsen hoitoon?

- Tarvitsisitko vanhempana mielestäsi apua ja tukea enemmän/vähemmän kuin nyt?  
Perustele mielipiteesi
- Mihin toimintoihin tarvitsisit apua ja tukea, jos olisit vanhempi?

Kehitysvammainen ihminen voi hoitaa ja kasvattaa lasta. Lapsen hoitoon ja kasvattamiseen tarvitaan kuitenkin apua ja tukea. Mieti, kuka sinua auttaisi?

- Kuinka usein?
- Tulisiko nykyisten tukijoitteesi lisäksi jotakin uusia tukijoita/auttajia?
- Miten sinua autettaisiin/tuettaisiin?
- Miltä sinusta tuntuisi ottaa vastaan apua ja neuvoja lapsen hoidossa?
- Keneltä avun vastaanottaminen olisi helpointa?
- Keneltä vaikeinta?

## Huomio, että vastaus "ei ymmärrä/ei tiedä" voi tarkoittaa, että

Vastaajalta voi puuttua

- tarvittavat tiedot
- kyvyt muuntaa olemassa oleva tieto vastaukseksi
- valmiudet soveltaa ja yleistää pyydetty tieto kyseiseen tilanteeseen
  
- Ei ymmärrä kysymystä
- Ei ymmärrä, miten vastaisi. Vastauksen tyyppi voi olla outo.
- Ei muista tietoja, joita tarvittaisiin
- Tilanne, jossa pitäisi vastata on liian vaativa
- Vastauksen laatimiseksi vaadittava ajatteluprosessi on liian vaativa
- Kysymys on huonosti muotoiltu, liian pitkä tai monimutkainen

## Vinkkejä vuorovaikutukseen

- Anna käytännön esimerkkejä
- Käytä "joko tai"-kysymysmuotoa, johon ei voi vastata pelkästään kyllä tai ei
- Salli "En tiedä"- vastaukset
- Tee ytimekkäitä ja lyhyitä kysymyksiä
- Käytä avoimia kysymyksiä
- Vältä väittämiä ja kysymyksiä, joissa on monia yksityiskohtia
- Tee kysymyksiä, jotka vaativat konkreettisia vastauksia
- Pyydä selittämään kommentti, jonka juuri esitit tai pyydä heitä kertomaan lisää siitä
- Pyydä esimerkkejä, jotka kuvaavat esittämäsi kommenttia
- Kysy/pyydä näyttämään, miten hän tekisi kyseisen tehtävän

Toimintamallina KERRO, NÄYTÄ JA HARJOITTELE!